

Versnellingsopties in de hersteloperatie

- De afgelopen maanden heeft UHT vooral gewerkt aan het opzetten van een herstelorganisatie en het helpen van ouders in acute nood. Vanaf november is gestart met integrale hulp aan ouders met als resultaat dat de afgelopen 6 weken 430 ouders zijn uitbetaald. Dit waren allemaal ouders in acute of zeer schrijnende situaties.
- Vanaf januari zal het tempo in de hersteloperatie toenemen naar minstens 600 ouders per maand, wat later in het jaar door extra capaciteit en procesverbeteringen mogelijk kan oplopen naar minstens 1.000 ouders per maand. Hiermee worden de grenzen bereikt van wat binnen de huidige wettelijke regelingen kan worden bereikt.
- Mocht het politiek opportuun zijn om een ruimhartiger gebaar te maken, dan wel het tempo te verhogen, dan zijn er een aantal opties:

1. Iedereen compensatieregeling bieden

- De hardheidsregeling afschaffen, iedereen krijgt compensatieregeling of tegemoetkoming opzet/grove schuld.
- Voordeel: Ruimere tegemoetkoming aan een deel van de populatie. Biedt voor deze groep ook enige versnelling (na initiële vertraging doordat wet en organisatie aangepast moeten worden).
- Voordeel: Er zou gekozen kunnen worden om de argumentatie hiervan direct te koppelen aan de lessen uit de POK: "*met wat we nu weten vinden we het bij niet-proportionele toekenning even erg bij het vooringenomen handelen door de Belastingdienst*"
- Nadeel: Biedt ook ruime compensatie aan mensen die niet institutioneel vooringenomen zijn behandeld, met budgettaire gevolgen.
- Nadeel: schrijnende situaties vallen al onder de compensatieregeling (vanwege institutionele vooringenomenheid), dus die zijn hier niet mee geholpen.

2. Bedrag (bijv € 10.000) ineens aan alle getroffen.

- Deze optie geeft hetzelfde bedrag aan iedereen die zich voor herstel meldt of nog gaat melden. Mensen moeten zelf de afweging maken of dit voldoende is, of dat zij verdere compensatie nodig achten.
- Voordeel: krachtig gebaar, grote versnelling in uitvoering.
- Nadeel: Biedt een grote groep mensen met weinig schade (te) veel compensatie, maar biedt de schrijnende situaties (met schulden, bewindvoering) geen oplossing. Aan hen is niet sneller recht gedaan. De bedragen waar ouders op grond van hun situatie recht op hebben varieert van EUR ~1.000 tot EUR >100.000. Het gemiddelde bij de eerste 430 ouders in schrijnende situaties lag op EUR ~40.000, terwijl de verwachting is dat dit voor de volledige groep een heel stuk lager zal liggen.
- Nadeel: Afbakening van de groep is een probleem. Er hebben zich nu ca 9.000 mensen gemeld bij UHT, met zicht op nog 10.000-20.000 personen. Wanneer toetsing van de individuele situatie wordt losgelaten zal dit aantal nog significant kunnen toenemen.

3. Periodieke uitkering voor mensen die wachten

- Met dit voorstel krijgt iedereen die nog geen compensatie heeft gekregen, maar daar wel op wacht een bedrag van (bijv) € 750 per half jaar. Het bedrag en frequentie is een politieke weging. Dit is geen voorschot dat later niet wordt verrekend en krijgt een beslagverbod.
- Voordeel: Geeft mensen die nu rond moeten komen van een laag inkomen een extra steun.
- Voordeel: Kan buiten de organisatie om (net als de 'kerstbonus'), waarmee de lopende hersteloperatie waarin ouders integraal worden geholpen niet wordt belast.
- Nadeel: Is redelijk ongericht, iedereen die zich meldt kan er recht op hebben. Dit kan worden beperkt met een lichte toets (bijv op hoge terugvorderingen in het verleden), maar daarmee nemen de uitvoeringslasten direct toe en kannibaliseert het ook op het bieden van integraal herstel.
- Nadeel: Biedt geen versnelling.

4. Aparte compensatie voor kinderen

- Onderzoeken op welke manier een ruim gebaar kan worden gemaakt aan kinderen (bijv: een x bedrag aan iedereen met een hoge terugvordering, of een fonds waar kosten uit betaald kunnen worden), die als gevolg van alle ellende in armoede hebben moeten opgroeien.

- Voordeel: Geeft een ruim gebaar aan deze groep, die niet automatisch wordt meegenomen in de compensatieregelingen.
- Nadeel: Binnen de commissie werkelijke schade is er al ruimte om de zeer schrijnende gevallen tegemoet te komen. Dit zou een generiek gebaar kunnen zijn.
- Nadeel: Biedt een ruimere regeling, maar werkt mogelijk wel vertragend op de hersteloperatie.
- Nadeel: biedt geen versnelling.

Opties in de hersteloperatie

1. Compensatieregeling verbreden

- De POK laat haarscherp zien dat ouders het slachtoffer zijn van collectief falen van alle staatsmachten. Dit geldt specifiek voor de ouders die zijn getroffen door het 'alles-of-niets' karakter van de kinderopvangtoeslag.
- Ouders getroffen door dit collectieve falen hebben vergelijkbare schade als de ouders die gedupeerd zijn door de Belastingdienst, en verdienen dezelfde regeling.
- Dit kan door de compensatieregeling te verbreden door het onderscheid tussen de hardheidsregeling¹ en de ruimere compensatieregeling te laten vervallen voor de groep die door het 'alles-of-niets' karakter van de kinderopvangtoeslag is geraakt. De facto betekent dit dat alle burgers die nu voor de hardheidsregeling in aanmerking zouden komen nu ruimhartigere compensatie ontvangen.
- Kosten: circa € 100 mln.
- Uitwerkingpunt: op basis van welke toets gaan we burgers compensatie toekennen? Dit kan op basis van:
  - Alleen een lichte toets om evident geen recht uit te sluiten (maar dan krijgt een grote groep met terugvorderingen door eigen handelingen (verkeerd opgegeven inkomen, of aantal gebruikte uren kinderopvang) ook recht op compensatie.
  - Een iets zwaardere toets gebaseerd op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur
  - Bestaande kader voor proportioneel toekennen

2. Overbruggingsregeling voor mensen die nog niet zijn geholpen

- Het uitgangspunt van de herstelorganisatie is dat mensen écht worden geholpen. Dit kost tijd. Om deze tijd te overbruggen komt er een overbruggingsregeling voor mensen die wachten op beoordeling en/of helpen we mensen sneller door een forfaitair bedrag aan te bieden. Hierbij zijn een aantal opties mogelijk:
  - 1) Maandelijks bedrag (bijv € 150) voor iedereen die zich heeft gemeld. Geen toets, wordt ook niet verrekend met uiteindelijke compensatie.
    - Voordeel: Redelijk makkelijk uitvoerbaar.
    - Nadeel: Geen substantieel bedrag kan worden gezien als half werk. Daarnaast groot risico op oneigenlijk gebruik. Additionele maandelijks uitvoeringslasten voor UHT/CAP
    - Opletpunt: Bewindvoering/schuld invordering
    - Additionele kosten: €12,5-€ 20 mln.
  - 2) Groter maandelijks bedrag (bijv € 500) met toets, wordt eventueel verrekend met uiteindelijke compensatie
    - Toets of er sprake was van toeslagen (KOT/niet-KOT) en terugvorderingen. Bedrag wordt gemaximeerd in verhouding tot de hoogte van de terugvordering of type toeslag. Er wordt niet teruggevorderd.
    - Voordeel: Meer substantieel bedrag
    - Nadeel: Extra werk voor UHT op korte termijn, en verrekenen creëert extra complexiteit.
    - Opletpunt: bewindvoering/schuld invordering
    - Additionele kosten: Schatting €20 mln bij verrekening. (75% blijkt herstel > overbrugging, 25% < dan overbrugging en dit gaat om gemiddeld €3000 per burger)
  - 3) Gericht forfaitair bedrag, met toets:
    - Toets op evident geen recht. Eventueel uitbreiden (zie opties onder 1).
    - Staffel obv hoogte terugvordering, bijvoorbeeld:
      - Groep 1: totale terugvordering onder € 1.500, krijgt € 1.500.
      - Groep 2: totale terugvordering tussen € 1.500 - € 5.000, krijgt € 5.000.
      - Groep 3: totale terugvordering tussen € 5.000 - € 10.000, krijgt € 10.000.
      - Groep 4: totale terugvordering > € 10.000, krijgt € 10.000 overbrugging en wordt verder behandeld.
    - Groepen 1-3 verlaten proces, maar behouden recht op Commissie Werkelijke Schade.

¹ Tegemoetkoming voor 'alles-of-niets' karakter stelsel door oorspronkelijke toeslag uit te keren voor mensen die niet institutioneel vooringenomen zijn behandeld door Belastingdienst

- Voordeel: Veel burgers snel geholpen, met name voor niet-KOT substantieel effect (20-25% van KOT ouders, 50+% van niet-KOT en OGS), meeste aandacht voor ouders die meeste schade hebben geleden. Versneld de operatie en is ruimhartig.
  - Nadeel: Betalen ook geld aan burgers die mogelijk bij een volledige toets geen of minder recht hadden gehad. Betalen teveel (overshoot) aan deel van de populatie. Ongelijkheid doordat ouders met kleine bedragen relatief meer terugkrijgen (in %) dan ouders met hoge terugvorderingen.
  - Kosten: PM, afhankelijk van uitwerking, exacte toets en eventuele groei van de doelgroep (aanzuigende werking). Eerste inschatting: circa € 50 mln. Besparing op apparaatsuitgaven door eenvoudigere regeling.
- 4) Ongericht forfaitair bedrag ineens, met toets:
- Iedereen krijgt aanbod van € 12.500 of € 25.000 (mediaan bedrag hoogte terugvordering/nihilstelling * 130% voor compensatie). Als je aanbod aanneemt, dan geen verder recht meer.
  - Voordeel: simpel en snel.
  - Nadeel: Ouders met hogere terugvordering moeten langer wachten en/of moeten lager bedrag accepteren als ze behoefte hebben aan op korte termijn geld. Indien €10.000 dan is dit maar voor circa 20% van de ouders relevant. Indien we €22.000 o.i.d. kiezen dan lijkt dat al gauw voor 50% relevant, echter kan tot gigantische overshoot leiden.
  - Nadeel: ouders moeten afweging maken of zij recht hebben op meer, kunnen het gevoel krijgen voor het blok te worden gezet
  - Uitwerkpunt: wat betekent dit voor andere toeslagen met lagere bedragen?
  - Kosten: uitgaven stijgen tussen € 10 mln en € 175 mln, afhankelijk van hoogte bedrag en de doelgroep. Circa € 10 mln indien we kiezen voor €12.500 voor huidige groep gemelde burgers, €50 mln indien we kiezen voor €25.000 en €175 mln als we dit ook aan toekomstige melders voor KOT en niet-KOT aanbieden.

3. Gebaar richting gedupeerde kinderen

- Ouders die zwaar zijn getroffen doordat zij als fraudeur zijn behandeld en hoge bedragen moesten terugbetalen, hebben daardoor hun kinderen geen goede start kunnen geven.
- Waar kinderen aanwijsbare schade hebben nemen we dit mee in de bepaling van 'werkelijke schade'.
- Aanvullend kan een gebaar worden gemaakt in de vorm van een 'kindfonds' waar bijvoorbeeld studiekosten uit worden betaald (PM wat betekent dit voor mensen die niet studeren of daar al klaar mee zijn?), of een forfaitair bedrag per kind.

4. Versnellingsopties

- Opties 1 en 2 kunnen bijdragen aan een versnelling van de organisatie. Daarnaast kan er een versnelling optreden of meer zekerheid gegeven worden dat de planning wordt gehaald door:
  - Met uitbreiding inzet vanuit de Belastingdienst en andere uitvoeringsorganisaties de herstelorganisatie significant opschalen. Dit kan niet zonder het accepteren van risico's en knelpunten op andere terreinen. Voor de Belastingdienst gaat het op korte termijn ten koste van toezicht, boekenonderzoek, etc. met op langere termijn risico's voor compliance.
  - Met gemeenten werken aan nieuwe werkwijze, waarbij we samen met gemeenten fysieke locaties inrichten waar ouders die dit willen in korte tijd geholpen kunnen worden.
- Additionele kosten: €50 mln extra, afhankelijk van de gerealiseerde versnelling.

5. Meer gewicht aan governance herstel

- Meer gewicht aan de governance van de hersteloperatie kan de collectieve inzet van het kabinet markeren. Ook kan het ervoor zorgen dat er geen barrière is om ouders te helpen.
- Opties: Instellen ministeriële commissie, maandelijks bestuurlijk overleg met gemeenten/Nationale Ombudsman.

Opties in de hersteloperatie

- De afgelopen maanden heeft UHT gewerkt aan het opzetten van een herstelorganisatie en het helpen van ouders in acute nood.
- Vanaf november is gestart met **integrale hulp aan ouders** met als resultaat dat de afgelopen 6 weken 430 ouders zijn uitbetaald. Dit waren allemaal ouders in acute of zeer schrijnende situaties. Deze integrale hulp is nodig. Ouders zijn niet geholpen met enkel een geldbedrag, omdat hun problematiek vaak vele malen verstrekkender is. Hiervoor is tijd en aandacht nodig. **Het uitgangspunt van de herstelorganisatie is dat mensen écht worden geholpen. Dit kost tijd.**
- Vanaf januari zal het tempo in de hersteloperatie toenemen naar **minstens 600 ouders per maand**, wat later in het jaar door extra capaciteit en procesverbeteringen mogelijk kan **oplopen naar minstens 1.000 ouders per maand**. Met deze aantallen lopen we tegen de grenzen aan van wat binnen de aanpak en huidige wettelijke regelingen kan worden bereikt.
- Politiek is de wens geuit, om **naar aanleiding van het rapport van de POK 'Ongekend Onrecht'**, te bezien wat er nu kan om gedupeerden van de kinderopvangtoeslag **ruimhartiger en sneller** de gedupeerde ouders tegemoet te komen.
- De **hoofdpijnen van deze aanpak zouden morgen kunnen worden gepresenteerd** na het Catshuis, een kamerbrief met de uitwerking volgt dan in januari.

Ruimhartiger, sneller, beter (voorkeursvariant)

Op hoofdpijnen is bezien welke mogelijkheden bestaan. Deze zijn hieronder opgesomd. Deze zijn niet getoetst op uitvoerbaarheid. De budgettaire ramingen zijn indicatief en onder de aanname van generale dekking. De voorkeursvariant is een samenstel van de volgende onderdelen binnen de huidige herstelorganisatie:

1. Ruimhartiger: Compensatieregeling KOT verbreden

- De POK laat haarscherp zien dat ouders het slachtoffer zijn van collectief falen van alle staatsmachten. Dit geldt specifiek voor de ouders die zijn getroffen door het 'alles-of-niets' karakter van de kinderopvangtoeslag.
- Ouders getroffen door dit collectieve falen hebben vergelijkbare schade als de ouders die gedupeerd zijn door vooringenomen handelen van de Belastingdienst, en verdienen dezelfde regeling.
- Dit kan door de compensatieregeling te verbreden door het onderscheid tussen de hardheidsregeling¹ en de ruimere compensatieregeling te laten vervallen voor de groep die door het 'alles-of-niets' karakter van de kinderopvangtoeslag is geraakt. De facto betekent dit dat alle burgers die nu voor de hardheidsregeling in aanmerking zouden komen ruimhartigere compensatie ontvangen.
- Kosten: circa € 100 mln.
- De tegemoetkoming opzet/grove schuld (OGS) blijft bestaan voor die groep voor wie naar de huidige maatstaven de terugvordering terecht was, maar waar onterecht een betalingsregeling is geweigerd.

2. Sneller: Overbruggingsregeling voor mensen (KOT) die nog niet zijn geholpen: bedrag ineens

- Om de tijd die het kost om mensen echt te helpen te overbruggen, ontvangen mensen een forfaitair bedrag ineens.
- Op basis van een eerdere raming van een deel (5500) van de kinderopvangpopulatie was de mediane terugvordering in gevallen van een nihilstelling € 20.000. Door een bedrag van € 30.000 te nemen, zal tenminste de helft een overcompensatie ontvangen. Zie tabel 1 voor een verder inzicht in de spreiding.
- Voor de groep die alleen in aanmerking zal komen voor de tegemoetkoming OGS is dit zelf een forse overcompensatie. De facto wordt hiermee de tegemoetkoming OGS afgeschaft.
- Om de uitbetaling snel te laten plaatsvinden, zal een lichte toets plaatsvinden.
- De groep met een schuld onder de 30.000 euro verlaat met het accepteren van het aanbod het proces, maar behoudt het recht op Commissie Werkelijke Schade.

¹ Tegemoetkoming voor 'alles-of-niets' karakter stelsel door oorspronkelijke toeslag uit te keren voor mensen die niet institutioneel vooringenomen zijn behandeld door Belastingdienst

- Voordeel: Veel burgers snel geholpen,), meeste aandacht blijft over voor ouders die meeste schade hebben geleden. Versneld de operatie voor burgers met beperkte schuld, geeft een groot gebaar aan ouders met een hoge schuld.
- Hierbij moet het aspect van overcompensatie geaccepteerd worden: Betalen ook geld aan burgers die mogelijk bij een reguliere toets geen of minder recht hadden gehad. Betalen teveel (overshoot) aan deel van de populatie. Ongelijkheid doordat ouders met kleine bedragen relatief meer terugkrijgen (in %) dan ouders met hoge terugvorderingen.
- Kosten: 300-400 mln extra ten opzichte van optie 1.
- Kosten kunnen aanzienlijk lager uitvallen wanneer er wordt gekozen voor een staffel, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar de oorspronkelijke terugvordering.
- Opletpunt: voor mensen andere schulden (beslag en/of schuldsanering) zal een deel terecht komen bij andere schuldeisers.

Tabel 1: forfaitair bedrag tov hoogte terugvordering (zonder O/GS)

Hoogte forfaitair bedrag	Aandeel ouders met overcompensatie (150% of meer van terugvordering)	Gemiddelde hoogte terugvordering ouders beneden grens
€ 7.500	Circa 10%	€ 3.000
€ 15.000	Circa 25%	€ 6.000
€ 25.000	Circa 40%	
€ 30.000	Circa 50%	€ 10.000

3. Beter: Fysieke locaties met gemeenten en procesoptimalisatie

- Er kan meer zekerheid worden geboden aan ouders die nog aan het wachten zijn op compensatie door met gemeenten te werken aan een nieuwe werkwijze waarbij we samen met gemeenten fysieke locaties inrichten waar ouders die dit willen in korte tijd geholpen kunnen worden. Tevens onderzoeken we het opschalen van de UHT-organisatie.
- Additionele kosten: €50 mln extra, afhankelijk van de gerealiseerde versnelling.

Uitwerken extra gebaar gedupeerde kinderen

- Aanvullend zal worden nagedacht over een extra gebaar richting gedupeerde kinderen. Ouders die zwaar zijn getroffen doordat zij als fraudeur zijn behandeld en hoge bedragen moesten terugbetalen, hebben daardoor hun kinderen geen goede start kunnen geven.
- Waar kinderen aanwijsbare schade hebben nemen we dit mee in de bepaling van 'werkelijke schade'.
- De mogelijkheid wordt verkend of gedupeerde kinderen wanneer zij 18 jaar worden een forfaitair bedrag kunnen ontvangen.
- Dit kunnen alle kinderen zijn, of alleen de kinderen van ouders met hoge terugvorderingen.
- Stel dat alle kinderen een bedrag van bijvoorbeeld € 5.000 ontvangen, dan zijn de additionele kosten circa € 200 mln.

Meer gewicht aan governance herstel

- Meer gewicht aan de governance van de hersteloperatie kan de collectieve inzet van het kabinet markeren. Ook kan het ervoor zorgen dat er geen barrière is om ouders te helpen.
- Opties: Instellen ministeriële commissie, maandelijks bestuurlijk overleg met gemeenten/Nationale Ombudsman.

Alternatieven overbruggingsregeling

Alternatieve opties die zijn uitgewerkt voor de overbruggingsregeling, maar niet de voorkeur hebben zijn.

1. Beperkt maandelijks bedrag (bijv € 150) voor iedereen die zich heeft gemeld. Geen toets, wordt ook niet verrekend met uiteindelijke compensatie.

- Voordeel: Redelijk makkelijk uitvoerbaar.
- Nadeel: Geen substantieel bedrag kan worden gezien als half werk. Daarnaast groot risico op oneigenlijk gebruik. Additionele maandelijks uitvoeringslasten voor UHT/CAP
- Opletpunt: Bewindvoering/schuld invordering
- Additionele kosten: €12,5-€ 20 mln.

2. Groter maandelijks bedrag (bijv € 500) met toets, wordt eventueel verrekend met uiteindelijke compensatie

- Toets of er sprake was van toeslagen (KOT/niet-KOT) en terugvorderingen. Bedrag wordt gemaximeerd in verhouding tot de hoogte van de terugvordering of type toeslag. Er wordt niet teruggevorderd.
- Voordeel: Meer substantieel bedrag
- Nadeel: Extra werk voor UHT op korte termijn, en verrekenen creëert extra complexiteit.
- Opletpunt: bewindvoering/schuld invordering
- Additionele kosten: Schatting €20 mln bij verrekening. (75% blijkt herstel > overbrugging, 25% < dan overbrugging en dit gaat om gemiddeld €3000 per burger)

Memo opties in de hersteloperatie

Aanleiding

- De afgelopen maanden heeft UHT gewerkt aan het opzetten van een herstelorganisatie en het helpen van ouders in acute nood.
- Vanaf november is gestart met integrale hulp aan ouders met als resultaat dat de afgelopen 6 weken 430 ouders zijn uitbetaald. Dit waren allemaal ouders in acute of zeer schrijnende situaties. Deze integrale hulp is nodig. Ouders zijn niet geholpen met enkel een geldbedrag, omdat hun problematiek vaak vele malen verstrekkender is. Hiervoor is tijd en aandacht nodig. Het uitgangspunt van de herstelorganisatie is dat mensen écht worden geholpen. Dit kost tijd.
- Vanaf januari zal het tempo in de hersteloperatie toenemen naar minstens 600 ouders per maand, wat later in het jaar door extra capaciteit en procesverbeteringen mogelijk kan oplopen naar minstens 1.000 ouders per maand. Met deze aantallen lopen we tegen de grenzen aan van wat binnen de aanpak en huidige wettelijke regelingen kan worden bereikt.
- Politiek is de wens geuit, om naar aanleiding van het rapport van de POK 'Ongekend Onrecht', te bezien wat er nu kan om gedupeerden van de kinderopvangtoeslag ruimhartiger en sneller de gedupeerde ouders tegemoet te komen. Dit memo laat een in een uitgewerkte voorkeursvariant zien wat er mogelijk is.

Kernpunten

- De opties zijn niet getoetst op uitvoerbaarheid. Een zorgvuldige en rechtmatige uitvoering kost tijd. De budgettaire ramingen zijn indicatief en onder de aanname van generale dekking.
- Het memo beschrijft een aantal opties. In reactie op de POK ligt het voor de hand om de compensatieregeling te verbreden (optie 1). Daarnaast zijn er drie soorten reacties mogelijk gezien de roep om versnelling.
  - 1) Allereerst de optie om alleen binnen de huidige aanpak te versnellen, door deze op te schalen. Dit kost circa € 100 mln (optie 4). Hiermee kan de organisatie enkele tientallen procenten worden versneld.
  - 2) Een andere optie is om alvast een bedrag uit te keren om een ruimhartig gebaar te maken (optie 2). De doelgroep wordt beperkt door een lichte toets, mensen worden benaderd voordat er een bedrag wordt overgemaakt. Mensen die het ruimhartige gebaar voldoende vinden zijn klaar, terwijl de organisatie zich kan richten op de mensen die verdere ondersteuning wensen. Hiervoor zijn verschillende staffels mogelijk, ter illustratie zijn 3 opties uitgewerkt. Deze optie kost circa 3 maanden.
  - 3) Een laatste optie is om net als de kerstbonus een bedrag ineens over te maken, ongetoetst en alleen gebaseerd op de mensen die nu in beeld zijn (optie 2A, maar dan zonder toets). Dit is waarschijnlijk mogelijk binnen een maand.
- Tot slot kan worden nagedacht over een gebaar richting kinderen. De hier opgenomen optie 4 kost € 400 mln.
- Alle opties hebben voor- en nadelen. Optie 1 is het meest zorgvuldig, maar voldoet mogelijk niet aan de politiek gewenste versnelling. Optie 3 is het snelst, maar is niet zorgvuldig (zonder toets) en kan tot de situatie leiden dat mensen ongevraagd, zonder aankondiging hoge bedragen krijgen gestort waar een schuldeiser direct beslag op legt.
- Opties om een bedrag over te maken zijn voor de hoogste schulden een tijdelijke versnelling, omdat mensen het recht behouden om later alsnog integraal beoordeeld te worden, of een compensatie voor werkelijke schade te krijgen.

Tabel 1: kosten opties (bedragen x € 1 mln)

Optie	Kosten	
1. Verbreding compensatieregeling	100	
2. Overbruggingsregeling/bedrag ineens		
A. 1 bedrag (30.0000)	200-400	
B. 2 staffels (15.000/30.000)	100-300	
C. 3 staffels (7.500/15.000/30.000)	67-200	
3. Meer inzet vanuit gemeenten/opschaling UHT	100	
4. Gebaar richting kinderen	400	

NB: opties geven de meerkosten aan tov huidige budget van 480 mln

Toelichting

1. Ruimhartiger: Compensatieregeling KOT verbreden

- De POK laat haarscherp zien dat ouders het slachtoffer zijn van collectief falen van alle staatsmachten. Dit geldt specifiek voor de ouders die zijn getroffen door het 'alles-of-niets' karakter van de kinderopvangtoeslag.
- Ouders getroffen door dit collectieve falen hebben vergelijkbare schade als de ouders die gedupeerd zijn door vooringenomen handelen van de Belastingdienst, en verdienen dezelfde regeling.
- Dit kan door de compensatieregeling te verbreden door het onderscheid tussen de hardheidsregeling¹ en de ruimere compensatieregeling te laten vervallen voor de groep die door het 'alles-of-niets' karakter van de kinderopvangtoeslag is geraakt. De facto betekent dit dat alle burgers die nu voor de hardheidsregeling in aanmerking zouden komen ruimhartigere compensatie ontvangen.
- Kosten: circa € 100 mln.
- De tegemoetkoming opzet/grove schuld (OGS) blijft bestaan voor die groep voor wie naar de huidige maatstaven de terugvordering terecht was, maar waar onterecht een betalingsregeling is geweigerd.

2. Sneller: Overbruggingsregeling voor mensen (KOT) die nog niet zijn geholpen: bedrag ineens

- Om de tijd die het kost om mensen echt te helpen te overbruggen, ontvangen mensen een forfaitair bedrag ineens.
- Op basis van een eerdere raming van een deel (5500) van de kinderopvangpopulatie was de mediane terugvordering in gevallen van een nihilstelling € 20.000. Door een bedrag van € 30.000 te nemen, zal tenminste de helft een overcompensatie ontvangen.
- Voor de groep die alleen in aanmerking zal komen voor de tegemoetkoming OGS is dit zelf een forse overcompensatie. De facto wordt hiermee de tegemoetkoming OGS afgeschaft.
- Om de uitbetaling snel te laten plaatsvinden, zal een lichte toets plaatsvinden.
- De groep met een schuld onder de 30.000 euro verlaat met het accepteren van het aanbod het proces, maar behoudt het recht op Commissie Werkelijke Schade.
- Voordeel: Veel burgers snel geholpen, meeste aandacht blijft over voor ouders die meeste schade hebben geleden. Versneld de operatie voor burgers met beperkte schuld, geeft een groot gebaar aan ouders met een hoge schuld.
- Hierbij moet het aspect van overcompensatie geaccepteerd worden: Betalen ook geld aan burgers die mogelijk bij een reguliere toets geen of minder recht hadden gehad. Betalen teveel (overshoot) aan deel van de populatie, met name aan mensen die anders een laag bedrag zouden hebben gehad.
- Bij een lichte toets is het risico aanwezig dat mensen een aanvraag doen, zonder dat zij nadeel hebben ondervonden.
- Opletpunt: voor mensen met andere schulden (beslag en/of schuldsanering) zal een deel terecht komen bij andere schuldeisers.

¹ Tegemoetkoming voor 'alles-of-niets' karakter stelsel door oorspronkelijke toeslag uit te keren voor mensen die niet institutioneel vooringenomen zijn behandeld door Belastingdienst

- Kosten van deze optie: 300-400 mln extra ten opzichte van optie 1.
- Kosten kunnen aanzienlijk lager uitvallen wanneer er wordt gekozen voor een staffel, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar de oorspronkelijke terugvordering. Dit is in tabel 2 uitgewerkt in optie B (2 staffels) en optie C (3 staffels). Hierbij is het bedrag gekoppeld aan de hoogte van de oorspronkelijke terugvordering.

Tabel 2: varianten in overbruggingsregeling

Optie	Type aanbod	Aantal ouders (als uitgangspunt bepaald)	Aantal ouders dat mogelijk volledig geholpen is	Uitgaven aan compensatie	Overcompensatie
A	1 bedrag (van €30.000)	25.000	12.500	750 mln.	Circa 200-400 mln
B	2 bedragen (b.v. €15000 en €30.000)	25.000	12.500	650 mln.	Circa 100-300 mln
C	3 bedragen (b.v. €7.500, €15000, en €30.000)	25.000	12.500	625 mln.	Circa 67-200 mln

3. Beter: Fysieke locaties met gemeenten en procesoptimalisatie

- Er kan meer zekerheid worden geboden aan ouders die nog aan het wachten zijn op compensatie door met gemeenten te werken aan een nieuwe werkwijze waarbij we samen met gemeenten fysieke locaties inrichten waar ouders die dit willen in korte tijd geholpen kunnen worden. Tevens onderzoeken we het opschalen van de UHT-organisatie.
- Additionele kosten: €50 mln extra, afhankelijk van de gerealiseerde versnelling.

4. Uitwerken extra gebaar gedupeerde kinderen

- Aanvullend kan worden nagedacht over een extra gebaar richting gedupeerde kinderen. Ouders die zwaar zijn getroffen doordat zij als fraudeur zijn behandeld en hoge bedragen moesten terugbetalen, hebben daardoor hun kinderen geen goede start kunnen geven.
- Waar kinderen aanwijsbare schade hebben nemen we dit reeds mee in de bepaling van 'werkelijke schade'.
- De mogelijkheid wordt verkend of gedupeerde kinderen wanneer zij 18 jaar worden een forfaitair bedrag kunnen ontvangen. Uitvoeringsaspecten moeten verder uitgewerkt worden.
- Dit kunnen alle kinderen zijn, of alleen de kinderen van ouders met hoge terugvorderingen.
- Stel dat alle kinderen een bedrag van bijvoorbeeld € 10.000 ontvangen, dan zijn de additionele kosten circa € 400 mln.

5. Meer gewicht aan governance herstel

- Meer gewicht aan de governance van de hersteloperatie kan de collectieve inzet van het kabinet markeren. Ook kan het ervoor zorgen dat er geen barrière is om ouders te helpen.
- Opties: Instellen ministeriële commissie, een rapporteur vanuit de Kamer en een maandelijks bestuurlijk overleg met gemeenten/Nationale Ombudsman.

Bijlage: onderbouwing cijfers

Onderstaande tabel per forfaitair bedrag is o.b.v. populatie uit augustus en bevat geen OG/S. Dit leidt tot de ondergrenzen van bovenstaande tabel.

Hoogte forfaitair aanbod	Aandeel ouders dat hiermee mogelijk is geholpen binnen groep zelfmelders (150% of meer van terugvordering)	Gemiddelde hoogte terugvorderingen van ouders beneden grens (grens is forfaitair aanbod/1.5)	Gemiddelde eigenlijke hoogte compensatie (1.5* terugvordering)	Overschoot per ouder (forfaitair bedrag minus eigenlijke hoogte compensatie)	Schattig aantal ouders binnen groep van 10.000 zelfmelders	Overschoot bij circa 10.000 ouders nu gemeld (uitgaande allemaal recht en van één forfaitair aanbod)
€7500	Circa 10%	€3000	~€5000	~€2000	1000	€2 mln
€15.000	Circa 25%	€6000	~€9000	~€6000	2500	€15 mln
€25.000	Circa 40%					
€30.000	Circa 50%	€10.000	~€15.000	~€15.000	5000	€75 mln

- Indien je één forfaitair aanbod doet zonder staffel dan zou dit bij een hoogte van €15.000 euro voor circa 25% van de ouders hoger zijn dan wat ze bij compensatie zouden ontvangen. Bij een aanbod van circa €30.000 geldt dit voor naar verwachting voor circa 50% van de ouders.
  - Dit is alleen gedaan op basis van ouders met een nihil stelling, als we ook die zonder nihil stelling meenemen dat neemt het percentage toe (positief) naar 60% bij €30.000
  - Dit is berekend over de groep van ouders die zich gemeld hebben voor een integrale behandeling. Hierbij voor de grove berekening uitgegaan van 10.000 ouders.
  - Hierbij gaan we uit van dat ouders anders compensatie hadden ontvangen voor alle nihil stellingen die we in het systeem hebben gevonden.
- Naar verwachting is nog een groter deel van de ouders met KOT OGS stellingen hier (volledig) mee geholpen. Dit gaat om circa 15.000 ouders. De verwachting is dat nog een groter deel is geholpen omdat in deze situaties gemiddeld genomen sprake is van een lagere verwachte tegemoetkoming
  - 30% indien alleen OGS, indien integraal dan gelijk aan de compensatieregeling
- Al deze ouders kunnen wel alsnog hun situatie laten beoordelen en/of naar de commissie van werkelijke schade. Het is dus onzeker of dit in de praktijk gaat betekenen dat de situaties van deze ouders niet meer beoordeeld hoeven te worden.
- De verwachte budgettaire *overshoot*, ten opzichte van het uitgangspunt dat al deze ouders compensatie ontvangen, is circa €150-200 mln. als je één aanbod hanteert van €30.000. Als je een staffel toepast dan is dit circa een derde tot de helft.
  - Voor de 10.000 ouders die zich circa gemeld hebben geldt circa €15 mln aan overshoot bij €15.000 en circa €75 mln bij €30.000.
  - Voor de groep OGS KOT zal deze overshoot waarschijnlijk hoger liggen omdat de er gemiddelde genomen sprake is van een lagere verwachte tegemoetkoming
  - Tezamen zal het dus zal het gaan om minimaal 2.5x dit bedrag. Dit is gebaseerd op 10.000 zelfmelders en 15.000 OGS KOT. Dus een mogelijke overshoot van

- ~200 mln in de programmakosten. Dit kan oplopen tot circa €400 mln. omdat we bij de doelgroep met OGS veel meer overshooten naar verwachting.
- Als je in plaats van één bedrag een staffel hanteert van b.v. 3 niveaus (dus €7.500,€15.000 en €30.000) dan is de verwachte overshoot circa 1/3 tot de 1/2 van als je één aanbod van €30.000 hanteert. Dus circa eerder €50-100 mln
  - Hierbij is geen aanpassing gemaakt voor het feit dat ook een deel van deze ouders mogelijk evident geen recht heeft. Deze overshoot is alleen ten opzichte van het alternatief dat al deze ouders volledige compensatie ontvangen.
- Nogmaals de resultaten van deze analyse zijn gebaseerd op oude data, alleen voor 5500 ouders die van de zomer in beeld waren. De eerste inzichten van de 430 ouders lieten een gemiddelde zien van €40.000, maar dit betrof ook de meest acute en schrijnende gevallen.